

SKOLÖVERSTYRELSEN

HÖGSKOLEPROV 1978-04-08

RÄTTA SVAR

Delprov 1:ORD

1 A	11 B	21 B
2 E	12 C	22 B
3 D	13 E	23 B
4 B	14 E	24 C
5 D	15 D	25 B
6 A	16 E	26 A
7 A	17 D	27 B
8 B	18 D	28 E
9 B	19 E	29 A
10 C	20 D	30 C

Delprov 2:NOG

1 C	11 B
2 E	12 E
3 B	13 C
4 E	14 D
5 B	15 B
6 C	16 B
7 A	17 A
8 A	18 D
9 D	19 A
10 D	20 D

Delprov 3:LÄS

1 A	7 A	13 A	19 B	25 A
2 B	8 B	14 A	20 A	26 A
3 B	9 B	15 A	21 A	27 B
4 B	10 B	16 B	22 A	28 A
5 A	11 B	17 B	23 B	29 A
6 B	12 A	18 B	24 B	30 B

Delprov 4:DTK

1 D	11 C
2 D	12 E
3 C	13 C
4 E	14 C
5 D	15 B
6 C	16 E
7 B	17 C
8 A	18 B
9 A	19 E
10 B	20 D

DELPROV 1: ORD**Anvisningar**

Varje uppgift har överst ett ord understruket. Under det ordet står fem andra ord. Ett av orden anger betydelsen av det understrukna ordet eller betyder ungefär samma sak som det understrukna ordet.

Övningsexempel 1.arg

- A ilsken
- B farlig
- C ledsen
- D olydig
- E snuskig

Ilksen betyder ungefär samma sak som arg. Börja med att markera det rätta svaret i provhäftet. Därefter skriver du svaret på svarsblanketten. Om denna uppgift hade ingått i provet skulle du alltså ha skrivit så här på svarsblanketten

1	2	3
A		

Övningsexempel 2.ryssja

- A garnvinda
- B fiskeredskap
- C torkställning
- D säng
- E smideshård

En ryssja är ett fiskeredskap. Fiskeredskap är svarsförslag B. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit B på svarsblanketten.

1	2	3
A	B	

Skriv alla svar på svarsblanketten.

Skriv tydligt.

Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller 30 uppgifter

PROVTID: 15 minuter

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

1. koncept

A utkast
B uppslag
C uppgift
D förvärv
E beräkning

2. latent

A kortfattad
B tillåten
C tydlig
D osäker
E dold

3. förvälla

A stycka
B salta
C avsmaka
D koka
E vispa

4. dekret

A avsöndring
B förordning
C förfall
D förfrågan
E avkok

5. underlåta

A ursäkt
B betvivla
C fördöma
D försumma
E förneka

6. fragmentarisk

A ofullständig
B tillämplig
C förnöjsam
D medlidsam
E kortsiktig

7. bulvan

A ombud
B livvakt
C hälare
D anhängare
E uppassare

8. sondera

A undergräva
B utforska
C utvälja
D utdöma
E rensa

9. trivial

A falsk
B obetydlig
C ängslig
D onaturlig
E smaklös

10. villrådig

A förhastad
B ansträngd
C obeslutsam
D vilseledd
E omedgörlig

11. kontrovers

A skuld
B tvist
C huvudinnehall
D motpol
E överläggning

12. akut

A otäck
B svävande
C överhängande
D godartad
E obotlig

13. lakonisk

A ostadig
B spetsig
C tjänstvillig
D löjlig
E kortfattad

14. sel

A strömfåra
B landtunga
C vadställe
D strandrensa
E lugnvatten

15. avog

A omvänd
B beroende
C försakad
D fientlig
E dåraktig

16. penetrera

- A sönderfalla
- B fördela
- C motsäga
- D bevisa
- E genomtränga

17. oskälig

- A nyckfull
- B orubblig
- C egendomlig
- D orimlig
- E uttrycklig

18. distinktion

- A meningsutbyte
- B order
- C lösning
- D åtskillnad
- E strömning

19. äska

- A berömma
- B befrämja
- C berika
- D behaga
- E begära

20. renommé

- A kvarleva
- B föreskrift
- C ombildning
- D anseende
- E sammanfattning

21. förmäten

- A inställsam
- B övermodig
- C listig
- D blyg
- E snusförnuftig

22. drista

- A öva
- B våga
- C tro
- D svika
- E såra

23. novis

- A allvetare
- B nybörjare
- C hedersvakt
- D budbärare
- E dagdrömmare

24. förlegad

- A borttappad
- B krånglig
- C omodern
- D slö
- E tillintetgjord

25. premiss

- A upptakt
- B förutsättning
- C belöning
- D mönster
- E hänvisning

26. resistent

- A motståndskraftig
- B förbehållsam
- C lättpåverkad
- D hjälpsam
- E innehållsrik

27. vedertagen

- A förutbestämd
- B erkänd
- C ertappad
- D avstängd
- E tvingande

28. ikon

- A präst
- B korgosse
- C rökelse
- D spira
- E helgonbild

29. reprimand

- A tillrättavisning
- B upprepning
- C besked
- D misstag
- E återtag

30. inhibera

- A inbjuda
- B infria
- C inställa
- D inträffa
- E inbilla

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH
KONTROLLERA DINA SVAR.

SKOLOVERSTYRELSEN

DELPROV 2: NOG**Anvisningar**

Varje uppgift inleds med att en fråga ställs. Därefter följer två påståenden, (1) och (2), som innehåller olika slags information. Uppgiften är att avgöra hur mycket information som behövs för att besvara frågan. Uppgifterna besvaras genom att du anger vilket eller vilka av påståendena du behöver använda. Undersök noggrant de olika svarsförslagen innan du besvarar uppgiften.

Vi börjar med ett övningsexempel:

Hur många 10 mm tjocka brödsivor får man från limpan?

- (1) Med en skärmaskin inställd på 15 mm tjocklek skulle man få 22 lika tjocka skivor.
(2) Limpan är 33 cm lång.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Svarsförslagens innebörd

- A i (1) men ej i (2) = Den information som ges i (1) är tillräcklig. Enbart informationen i (2) räcker inte till.
B i (2) men ej i (1) = Den information som ges i (2) är tillräcklig. Enbart informationen i (1) räcker inte till.
C i (1) tillsammans med (2) = För att få tillräcklig information måste man använda både påstående (1) och (2). Enbart (1) eller enbart (2) ger ej tillräcklig information.
D i (1) och (2) var för sig = Antingen (1) eller (2) kan användas, eftersom båda var för sig innehåller tillräckligt mycket information.
E ej genom de båda påståendena = Inte ens genom att utnyttja både (1) och (2) kan man få tillräcklig information.

Informationen i (1) räcker för att besvara frågan, Informationen i (2) är också tillräcklig. Svarsförslag D är alltså rätt. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit så här på svarsblanketten.

1	2	3
D		

Skriv alla svar på svarsblanketten. Skriv tydligt.

Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller 20 uppgifter.

PROVTID: 40 minuter.

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

1. En kommuns inkomster består av skatter, avgifter och statsbidrag. Hur stor del av inkomsterna utgörs av statsbidrag?

- (1) Den kommunala skatten utgör 3/5 av totala inkomsten.
 (2) Avgifter bidrar med lika mycket till kommunens inkomster som statsbidragen.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

2. Vilken var den totala kostnaden för tävlingen?

- (1) Budgeten överskreds med 2,7 miljoner kronor.
 (2) Reklamkommittén ansvarade ensam för 27,25 procent av budgetöverskridandet.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

3. Hur lång är vägsträckan?

- (1) Om man ökar hastigheten till det dubbla efter halva vägsträckan, blir tidsvinsten för hela sträckan 25 procent.
 (2) Om man åker första halvan av vägen med 60 km/timme och den andra halvan med 90 km/timme tar färden 2 timmar

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

4. Hur mycket vägde löjan?

(1) En abborre slukade löjan. Abborrens vikt ökade därvid med 25 procent.

(2) En abborre vägde omedelbart efter att ha ätit löjan 5 gånger mer än löjan hade vägt.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

5. Hur stor var nederbörden under juni månad?

(1) Det regnade lika mycket i juni som i april och maj sammanlagt. Genomsnittsnederbörden i maj var 1 mm/dygn.

(2) Det var helt torrt de nio första dygnen i juni månad. Därefter föll i medeltal 3 mm/dygn under de resterande tre veckorna.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

6. Hur många borgerliga vigslar förrättades i kommunen under året?

(1) Var fjärde vigsel var borgerlig.

(2) Förutom de borgerliga förrättades 48 vigslar.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

7. De ur sysselsättningssynpunkt största näringsgrenarna är industri, handel och service. Vilken näringsgren sysselsätter flest personer?

- (1) Förhållandet service/industri är 5/6 och förhållandet service/handel är 5/4 vad gäller antalet sysselsatta.
 (2) Industri och handel sysselsätter tillsammans dubbelt så många som servicesektorn.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

8. Bland 437 personer var 373 högerhänta, resten vänsterhänta. Hur många kvinnor var vänsterhänta?

- (1) 44 män var vänsterhänta.
 (2) 281 män var högerhänta.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

9. En viss typ av mässing framställs av enbart koppar och zink. Hur många kilo koppar går åt för att framställa ett ton mässing?

- (1) 20 kg mässing innehåller 6 kg zink.
 (2) Koppar och zink blandas i proportionen 7:3.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

10. År 1980 beräknas Sverige ha 8 333 900 innevånare. Hur många innevånare beräknas det finnas år 2000?

- (1) Med 1980 som basår (index=100) beräknas indextalet för år 2000 bli 103,8.
 (2) Med 1980 som basår (index=100) räknar man med att indextalet stiger med 0,95 enheter per femårsperiod.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

11. Ungefär hur många kWh (kilowattimmar) motsvarar 1 mm nederbörd för de svenska vattenkraftverken?

- (1) 1 milj m^3 vatten ger på 1 m fallhöjd cirka 2 200 kWh. Detta motsvarar den energi som kan utvinnas ur 0,46 ton olja i ett värmekraftverk.
 (2) 1 ton olja ger cirka 4 800 kWh i ett värmekraftverk. 1 mm nederbörd ger energi i vattenkraftverken som motsvarar 20 000 ton olja i värmekraftverk.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

12. En rektangulär tomt delades i två tomter. Hur stor blev varje tomt?

- (1) En av de nya tomterna mätte 50 m x 40 m.
 (2) En av de nya tomterna hade formen av en kvadrat.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

13. I en fembarnsfamilj finns 2 tvillingpar. Hur gammalt är det barn som inte är tvilling?

(1) De fem barnens genomsnittliga ålder är 8 år.
 (2) De två tvillingparens genomsnittliga ålder är 9 år.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

14. En kombinerad flyg- och bussresa var totalt 60 mil. Hur lång var bussresan?

(1) Flygresan var 5 gånger längre än bussresan.
 (2) Flygresan var 40 mil längre än bussresan.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

15. Är andelen pojkar lika stor i de båda klasserna I och II?

(1) Antalet elever i klass II är $\frac{5}{6}$ av antalet i klass I. Klass II består till $\frac{2}{5}$ av pojkar.

(2) Antalet flickor i klass I är 18 och antalet pojkar är 12. I klass II är förhållandet pojkar/flickor = $\frac{2}{3}$.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

16. Vilket är talet?

- (1) Talet är jämnt delbart med 2. Om talet delas med 2 får man ett udda tal.
- (2) Talet är ett jämnt ensiffrigt heltal som är jämnt delbart med 3.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

17. I en korsning kan man svänga till höger eller till vänster eller köra rakt fram. Hur många bilar svängde till höger under en timme?

- (1) Under timmen körde 200 bilar rakt fram, 40 procent svängde till vänster och 20 procent till höger.
- (2) 40 procent av bilarna körde rakt fram och 200 svängde till vänster under den aktuella timmen.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

18. Hur stora är areorna för de båda cirkelarna X och Y?

- (1) Omkretsen på cirkeln X är dubbelt så stor som omkretsen på cirkeln Y. Skillnaden i radier är 14 cm.
- (2) Radien i cirkeln Y förhåller sig till radien i cirkeln X som 1/2. Summan av de båda radierna är 42 cm.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

19. Hur mycket pengar hade han när han skulle betala notan?

- (1) När han skulle betala notan, hade han tio kronor för lüte, vilket var lika mycket som serveringsavgiften (12,5 procents tillägg).
- (2) För att kunna betala, lånade han 100 kronor av en kamrat. Sedan notan var betald, kunde han återbetala 90 procent av lånet.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

20. Med hur många procent sjönk penningvärdet i Sverige 1965-1971?

- (1) En industriarbetare tjänade 1971 28 000 kronor. 1965 tjänade samma arbetare 18 100 kronor. Omräknat i 1971 års penningvärde hade han under den aktuella tiden fått en löneökning med 4 000 kronor.
- (2) Industriarbetarlönen 1971 var 28 000 kr/år. Omräknat i 1965 års penningvärde motsvarade detta 21 100 kronor.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH KONTROLLERA DINA SVAR.

DELPROV 3: LÄS**Anvisningar**

Detta prov omfattar 5 olika texter från skilda ämnesområden. Texterna är skrivna av olika författare och är ibland bearbetade för att passa i ett prov. Till varje text hör ett antal påståenden eller slutsatser som gäller texten.

Gå igenom texterna med tillhörande påståenden och försök avgöra vilka av påståendena som är "riktiga" respektive "felaktiga". Ett påstående som till innehållet överensstämmer med texten betecknas som "riktigt". Ett påstående som inte överensstämmer med texten eller vars innehåll inte framgår av texten betecknas som "felaktigt".

OBSERVERA ATT ALLA UPPGIFTER SKALL BESVARAS UTIFRÅN TEXTEN

Övningsexempel

Softboll spelas på en kvadratisk plan. I fyrkantens hörn är s k bon placerade. Ett av dessa kallas "hembo" och de övriga kallas i tur och ordning bo nr ett, två och tre. Den som slår bollen står i hemboet och skall slå ut bollen i riktning mellan 1:a och 3:e boet.

Text

Enligt texten måste bollen slås ut inom en sektor med 45-graders vinkel.

Övningsuppgift

- A RIKTIGT
- B FELAKTIGT

Påståendet överensstämmer inte med texten. Vinkeln blir 90 grader. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit B på svarsblanketten.

Skriv alla svar på svarsblanketten.

Skriv tydligt.

Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller 5 texter och 30 uppgifter

PROVTID: 50 minuter

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

Sjöman idag

Fram till mitten av sextiotalet var handelsflottan i stort sett uppbyggd kring tre fartygstyper: styckegods-, tank- och malmfartyg. Därefter har stora förändringar skett, vilket naturligtvis avspeglas i sjömansyrket. Att vara sjöman idag innebär att arbeta och bo i en rad specialfartyg som gas-, kemikalie- och vintankers. Vidare finns bulk-, bil-, träpaket-, kyl-, frys- och containerfartyg. Dessutom har tillkommit olika typer av lastfärjor och större passagerarfartyg. Dessa specialfartyg går i tidtabellsfart. Utöver den stress detta medför anser många sjömän att den påfrestande arbetsbördan, med ökad övertid, beror på alltför stora personalindragningar. Stressen ökar också genom larm- och jourtjänst på fartygen. Liggetiden i hamn är numera mycket kort. Ett containerfartyg kan t ex ligga i Göteborg under sex till åtta timmar och kanske fyra timmar i hamnar som Hamburg, Rotterdam och Liverpool före "språnget" över Atlanten.

I många fall fordrar specialfartygen nya hamnar. Dessa ligger i regel mitlids utanför städerna, ibland längre ut än oljehamnarna. Inte bara korta liggetider utan också längre avstånd in till städerna gör det svårare och dyrare för sjömännen att komma in till "civilisationen" för nödvändiga ärenden. De kollektiva transportmedlen från uthamnarna avgår alltför sällan eller saknas helt. Med kort liggetid i hamn är givetvis hytter och fritidsutrymmen ombord oerhört viktiga för trivseln. När det gäller inredningen har också mycket skett och mycket har förbättrats. Samtidigt har dock en försämring inträtt: starkare maskinerier och snabbare fartyg har medfört ökade skakningar och ökat buller, inte bara i maskinrummet utan också i bostäderna. Hårdast drabbar bullret manskapets bostäder eftersom dessa ligger underst i pyramiden av hytter och utrymmen, närmast maskinrummet. För stora grupper ur manskapet har den nya tekniken medfört att de yrkestoltaste arbetsmomenten är borta. Trossar splitsas inte längre ombord. Man skär inte i nytt tågvirke i löpande gods. Manuell styrning förekommer numera endast i hårt trafikerade leder och vid hamnanlöp.

(Källa: När Var Hur 1976, Forum AB)

Uppgifter till texten "Sjöman idag"

1. Bulkfartyg är en annan fartygstyp än ett containerfartyg.
A RIKTIGT
B FELAKTIGT
2. Det är först under 1970-talet som handelsflottans specialisering på styckegods-, tank- och malmfartyg har slagit igenom på allvar.
A RIKTIGT
B FELAKTIGT
3. I texten ges ett exempel på hur en av sjömannens traditionella arbetsuppgifter har försvunnit, genom att fartygens manövrering vid svåra passager numera tas om hand av automatisk styrning.
A RIKTIGT
B FELAKTIGT
4. En av det moderna sjömanslivets positiva sidor är att fartygen numera har så korta liggetider i hamnarna.
A RIKTIGT
B FELAKTIGT
5. Författaren påpekar vissa brister i rederiernas personalpolitik.
A RIKTIGT
B FELAKTIGT
6. Uttrycket "underst i pyramiden" är en symbolisk beskrivning av de personliga relationerna mellan olika personalgrupper ombord.
A RIKTIGT
B FELAKTIGT

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Manipulerad själ

Frivilliga eller tvångsvisa ingrepp i hjärnan öppnar utblickar mot både högst betänkliga och synnerligen hoppingivande framtidsmöjligheter. För här rör det sig om något som skulle kunna kallas "tryckknappsdirigering av beteendet". Redan idag har det vid vetenskapens horisont börjat avteckna sig allt tydligare möjligheter att påverka, rentav styra människans fysiska och psykiska reaktioner genom målinriktade elektriska stimuli i hennes hjärna.

Man ryser till litet inför tanken på en framtid då ett så långtgående "maktövertagande" blir möjligt. För tänk på saken: människor som lever med fina trådar instuckna i hjärnan, trådar som slutar i små kapslar vid hjärsstaket, där de tar emot radiosignaler utifrån. Och någonstans finns också en sändare som sänder ut det fastställda programmet. De elektriska impulserna stimulerar de rätta hjärncentra, styr allt vårt görande och låtande, styr våra känslor, vår kärlek och vårt hat, är viljeskapande genom en central övervakningsmyndighet, genom George Orwells "storebror"!

Biofysikern Otto Schmitt vid universitetet i Minneapolis har nyligen fört fram en del nästan otroliga tankar i det sammanhanget. Enligt Schmitt har elektroniken och medicinen redan idag faktiskt nått så långt att man skulle kunna fjärrstyra en persons känslor och stämningar, rentav hela hans "driftsläge" och på så sätt kunna utöva ett slags "beteendekontroll" över honom. Metoden skulle helt enkelt gå ut på att man i ifrågavarande individs kropp planterade in små kapslar fyllda med vissa kemiska ämnen och kombinerade dessa med en miniatyrradiosändare. Sedan skulle en radiosignal från sändaren - som mycket väl kan ligga långt därifrån - kunna åstadkomma att noga doserade mängder av de olika ämnena sändes ut i kroppen av kapslarna. Det skulle kunna röra sig om hormoner eller andra ämnen; och använde man elektroder i hjärnan skulle det rentav räcka med elektriska stimuli. På så sätt skulle man t ex kunna sporra soldater som drabbats av stridströtthet till en ny kraftansträngning. "Det råder inget tvivel om", försäkrade Schmitt, "att vi på så sätt skulle kunna få människans beteende i vår hand. Man skulle kunna göra människan brutal och stridslysten, eller from och tålmodig allt efter behag..."

(Källa: Theo Löbsack, Hjärntvätt och känslostyrning, Bergh förlag, 1970)

Uppgifter till texten "Manipulerad själ"

7. Författaren anser att möjligheten till ingrepp i hjärnan kan innebära något positivt för framtiden.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
8. Författaren behandlar tryckknappsdirigering av beteendet utan att avslöja om han har moraliska betänkligheter inför metoden.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
9. Enligt beskrivningarna i texten bör styrning med radiosändare fungera bäst vid elektrisk stimulering direkt i hjärnan.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
10. Krigströtta soldater är, enligt Otto Schmitt, speciellt lätta att påverka känslomässigt.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
11. Vill man styra känslöstämningar använder man kemisk påverkan, medan elektriska impulser i hjärnan istället påverkar uthållighet och stridsvilja.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
12. Schmitt påstår inte att "tryck-på-knappen"-system finns utprovade, men att nödvändig teknisk kunskap finns.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Teknikupphandling

Den offentliga utgiftsexpansionen har varit snabb under den senaste 10-årsperioden. Det gäller särskilt den kommunala sidan. Kommunal konsumtion och investering tog i anspråk nära en fjärdedel av det totala produktionsresultatet i landet år 1975 mot cirka 14 procent ett decennium tidigare. Det här beror dels på att kommunerna har fått nya ansvarsuppgifter, dels på att produktivitetens utvecklingen där har varit lägre än i ekonomin som helhet.

Mot denna bakgrund borde rationaliseringar och utnyttjande av en effektivare teknik vara särskilt motiverade för denna sektor. Den kommunala sektorn borde därför satsa särskilt mycket på forskning och utveckling. Insatser behövs på flera plan för att förbättra den kommunala utvecklingsberedskapen. Ett genomgående drag är att sådana insatser kräver ökad samverkan mellan kommuner. Förslag har t ex framförts om en gemensam kommunal fondbildning för att finansiera kommunal forskning.

En annan väg är att kommunerna genom sin upphandling på cirka 25 miljarder kronor per år får till stånd industriellt utvecklingsarbete för sina behov. Denna väg har analyserats av teknikupphandlingskommittén som lämnade sitt betänkande "Teknikupphandling" (SOU 1976:69) till industriministern i slutet av år 1976.

Teknikupphandling är en anskaffningsmetod som stimulerar till teknisk utveckling vid upphandling inom ramen för konkurrens och affärsmässighet. Hittills har den mest utnyttjats av stora statliga verk, varför kompetensen att rätt hantera den i huvudsak finns där.

Teknikupphandlingskommittén har bedömt att metoden skulle kunna få stor betydelse inom den kommunala sektorn. Men för att detta skall ske krävs att kommunerna eller grupper av kommuner går samman kring vissa gemensamma, förberedande aktiviteter.

En bärande punkt vid teknikupphandling är att de funktionskrav definieras, som tekniken skall uppfylla. Därefter initieras och undersöks olika tekniska lösningar genom förstudier, utredningar, simuleringar, försök m fl aktiviteter. Alternativen värderas i ett successivt förlopp varefter ett eller flera förs vidare till fortsatt arbete, t ex utvecklingsarbete och framtagande av prototyp. Efter slutvärdering sker specifikation och upphandling av slutprodukt.

(Källa: Ulf Eklund, Ny teknik, nr 10, 1977).

Uppgifter till texten "Teknikupphandling"

13. Enligt texten skulle man genom rationaliseringar och användande av effektivare teknik kunna motverka en försämring av kommunernas ekonomi.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
14. Enligt texten är teknikupphandling en metod som stora statliga verk utnyttjat i högre grad än den kommunala sektorn.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
15. År 1975 var, enligt texten, den andel av produktionsresultatet som kommunal konsumtion och investering tog i anspråk drygt 10 procent högre än den var år 1965.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
16. Författaren menar att en fördel med teknikupphandling är att kommunerna var för sig kan bedriva tekniskt utvecklingsarbete.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
17. Funktionskraven som tekniken skall uppfylla kan, enligt texten, definieras först sedan olika tekniska lösningar undersökts.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
18. Sedan december 1976 måste, enligt lag, de större statliga verken tillämpa teknikupphandlingsmetoden.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Dagspressens situation

Vi lever inte längre i Gutenbergs tidevarv utan i Marconis. Så förklarar experter det faktum att tidningsläsarna procentuellt sett blivit färre i de stora västländerna under det senaste årtiondet. Under 1963 var det i England 500 människor av 1000 som köpte en tidning om dagen. År 1972 var det 438. I Frankrike var motsvarande antal 240 respektive 221 och i USA 312 respektive 301. Alla icke specialtidningar har en fallande tendens.

En förortsbo som skaffar sig en bil slutar köpa sin morgontidning och det är även mindre troligt att han köper en kvällstidning. Tidningen är också en utgift som man ofta drar in på, när hushållet skall moderniseras.

När det förr i tiden hände något av vikt, var det anledning för folk att köpa en tidning. Idag går man hem och slår på TV-apparaten.

Krisen är dock främst en kris för rikstidningarna. De lokala tidningarna klarar sig, därför att de hittills, i varje fall i England, Frankrike och Västtyskland, har en ekonomisk soliditet som motstår konkurrensen med televisionen i lokalannonseringen och lokalstoffet. Den klassiska storstadstidningen däremot, som är en produkt av de stora huvudstäderna, håller på att bli omodern eftersom folk i större utsträckning flyttar till satellitstäder och förorter där det i sin tur växer fram nya och mindre tidningar.

Enligt många företrädare för pressen är det inte bara TV som hotar pressen. Det finns ytterligare en fara, nämligen det hårda motstånd som framförallt fackföreningarna visat mot införande av nya tekniska framställningsmetoder som ersättning för de dyra och föråldrade tryckerier som nu producerar tidningar. Vad gäller förhållandet till TV kan kanske ett slags samexistens skapas för de två medierna, sedan TV förlorat "nyhetens behag" och istället kanske väcker människors intressen för olika nyheter, så att de gärna vill läsa vidare om vad de ser i TV. När radion kom fortsatte pressen att öka sina upplagor, samtidigt som radion fick en större spridning än den totala dagspressen. Tidningen innehåller också så mycket annat och mera än det som bjuds i TV. En kvarts TV-sändning innehåller knappt vad som står att läsa på en halv tidningssida, och en skickligt gjord modern tidning innehåller oändligt mer information än många timmar i televisionen. Tidningen kan också i motsats till TV-sändningen tas fram igen och studeras grundligt och naturligtvis utan beroende av tidpunkten. Att sedan tidningen har stoff som man kan hoppa över efter eget val är också en fördel framför TV. Tidningen är också en fjärde statsmakt med uppgift att kritisera medan TV trots alla djärva grepp är ett statligt monopolföretag i många länder med allt vad därmed följer.

(Källa: Hakon Stagnerup, Svenska Dagbladet, 1974-01-17)

Uppgifter till texten "Dagspressens situation"

19. Texten belyser de svenska förhållandena i fråga om tidningsläsning mot bakgrund av situationen i andra europeiska stater.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
20. En idé som framförs i texten är att televisionen indirekt skulle kunna medverka till att tidningsläsandet ökar.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
21. Enligt texten skulle en minskning av TV-tittandet inte innebära att den typiska storstadstidningen fick tillbaka sin gamla position inom nyhetsförmedlingen.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
22. Författaren utelämnar specialtidningarna när han beskriver upplageutvecklingen.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
23. Enligt författaren är det lokaltidningarnas låga omkostnader i form av små pressar och låga hyror som är anledningen till att dessa tidningar hävdat sig väl i konkurrensen.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
24. De moderna och dyra framställningsmetoderna har enligt författaren inneburit negativa effekter i form av höjda tidningspriser som i sin tur medfört minskat antal prenumeranter.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Arbetsrättsliga förändringar

Arbetsrättsreformen trädde i kraft den 1 januari 1977. Den omfattar hela arbetsmarknaden, dvs både dem som är privatanställda och dem som är anställda hos stat eller kommun eller annars inom den s k offentliga sektorn. Reformen syftar till att ge de anställda ökat medbestämmande. Detta ökade inflytande ska de anställda få genom sina fackliga organisationer.

Den tidigare lagstiftningen om kollektivavtal, om förenings- och förhandlingsrätt och om medling i arbetstvister har genom reformen ersatts av lagen om medbestämmande i arbetslivet, "medbestämmandelagen" (MBL).

MBL skall tillämpas på frågor som har med "förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare" att göra (1 §). Dit räknas bl a anställningsvillkoren, arbetets ledning och fördelning, arbetsförhållandena i övrigt och företagsledningen (t ex ökning eller minskning av verksamheten, eller omlokalisering).

Med hänsyn till den politiska demokratin måste man ha en del kompletterande regler för den offentliga sektorn. Sådana regler finns i bl a den nya "lagen om offentlig anställning" (LOA).

De viktigaste nyheterna i MBL gäller medbestämmandet för de anställda. Nyheterna kan sammanfattas i fem punkter; förstärkt förhandlingsrätt, mer information, facklig vetorätt vid entreprenader och konsultverksamhet, möjlighet till avtal om medbestämmanderätt samt fackligt tolkningsföreträdande i vissa fall.

De här lagreglerna är, fränsett den om medbestämmandeavtal, i huvudsak vad man brukar kalla dispositiva. De kan med andra ord ersättas av regler i kollektivavtal, om parterna kommer överens om det.

I andra delar bygger MBL som nämnts på tidigare lagstiftning. De delarna innehåller mest s k tvingande regler (dvs sådana som inte kan sättas ur spel genom avtal). De gäller förenings- och förhandlingsrätt, kollektivavtal och dess rättsverkningar, fredsplikt, medling i arbetskonflikter, skadestånd, tvisteförhandling samt rättegång.

MBL syftar framför allt till ökat medbestämmande för de anställda genom att skapa rätt till förhandlingar också i frågor som arbetsgivaren hittills vanligen har beslutat ensam om. Det betyder naturligtvis bl a att arbetsgivarna hädanefter måste ta med detta i sin planering. Annars kan de få ont om tid för de nödvändiga förhandlingarna med de fackliga organisationerna.

(Källa: Medbestämmande i statlig tjänst, Budgetdepartementets rättssekretariat, 1977)

Uppgifter till texten "Arbetsrättliga förändringar"

25. MBL ger de fackliga organisationerna förhandlingsrätt i frågor som arbetsgivaren tidigare kunnat avgöra utan förhandlingar.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
26. MBL får till följd att arbetsgivaren i sin planering av företagets eller myndighetens verksamhet måste lämna utrymme för förhandlingar med de fackliga organisationerna.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
27. Att en lag är dispositiv innebär att den är giltig först sedan parterna enats om detta.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
28. Omfattningen av ett företags verksamhet betraktas enligt MBL som en del i "förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare".
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
29. Reglerna i MBL om medbestämmandeavtal, förenings- och förhandlingsrätt kan inte ersättas av regler i ett avtal.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT
30. En arbetsgivare kan inte omplacera sina anställda, utan att först förhandla direkt med dem som skall omplaceras.
- A RIKTIGT
B FELAKTIGT

PROVET ÄR SLUT, OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH
KONTROLLERA DINA SVAR.

Högskoleprov

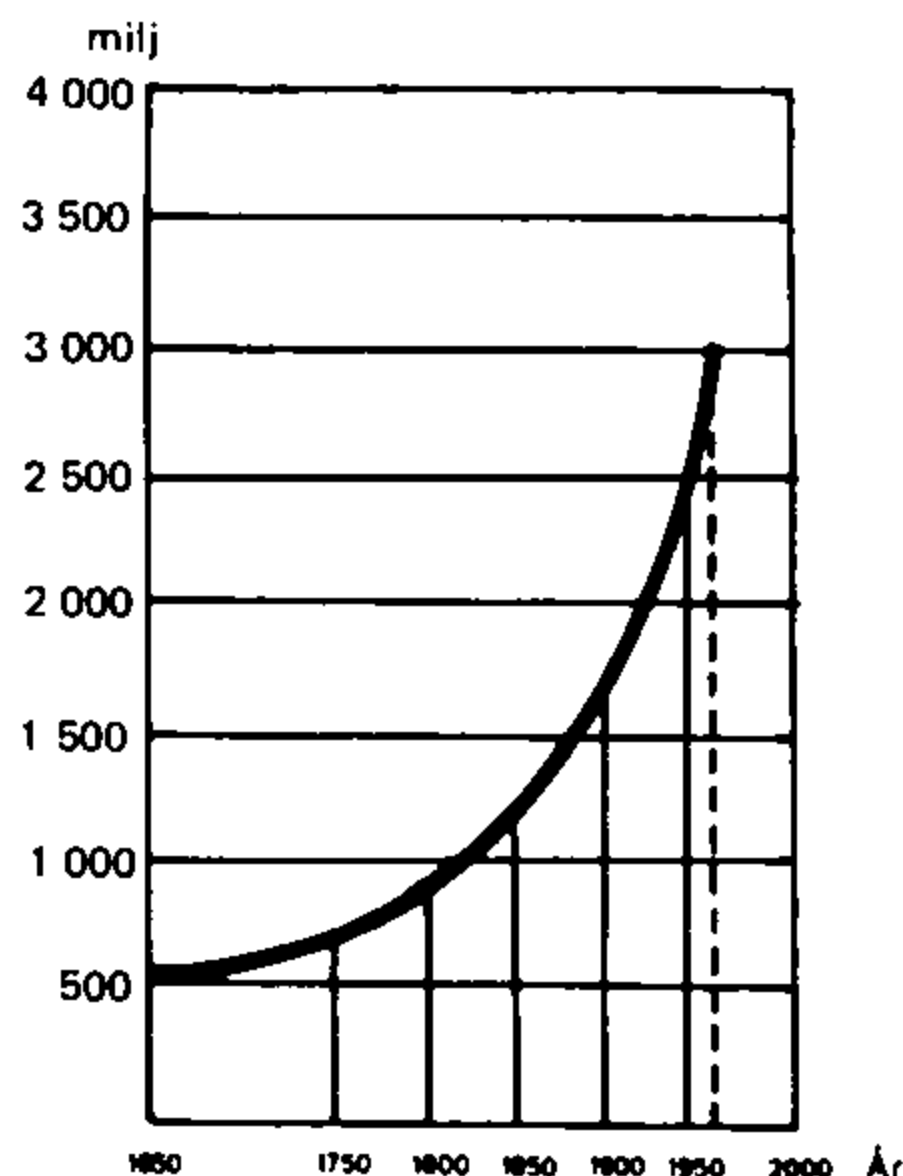
Anvisningar

Detta prov är uppbyggt kring ett antal diagram, tabeller och kartor. Till dessa finns uppgifter. Varje uppgift består av en fråga som du skall besvara genom att läsa och tolka diagram, tabeller eller kartor. Under varje fråga finns fem svarsalternativ, varav ett är det riktiga.

Övningsexempel

Hur mycket ökade världens befolkning från år 1800 till år 1900?

- A Ca 90 miljoner
- B Ca 140 miljoner
- C Ca 900 miljoner
- D Ca 1400 miljoner
- E Ca 1700 miljoner

Figur 1. Världens befolkning 1650-1965

I figur 1 kan man avläsa att folkmängden år 1800 var ungefär 800 miljoner. År 1900 var folkmängden ungefär 1700 miljoner. Ökningen är ca 900 miljoner. Svartsförslag C är därför det riktiga. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit C på svarsblanketten.

Skriv alla svar på svarsblanketten.

Skriv tydligt.

Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller 20 uppgifter

PROVTID: 45 minuter

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

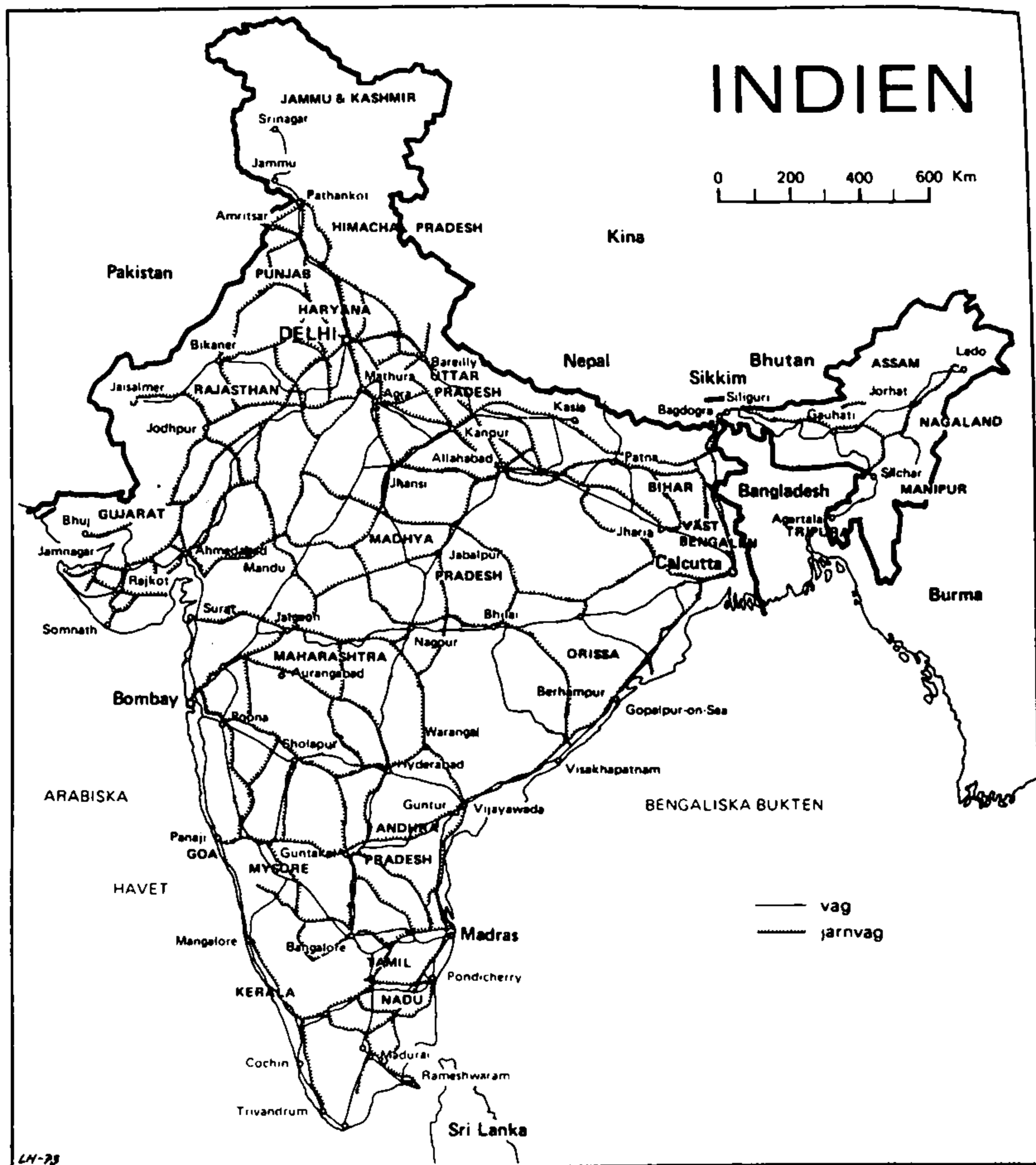
Tabell 1. Blodflöde och syreförbrukning (O_2) i olika organ hos en vuxen person som väger 65 kg och har ett genomsnittligt arteriellt blodtryck på 90 mm Hg (kvicksilver) och en syreförbrukning på 250 ml/min.

Område	Massa kg	Blodflöde ml/min	Syreskillnad i artärer och venor ml/l	Syreför- brukning ml/min	Motstånd i R enheter ¹⁾		Syreförbrukning	
					Tot	Per kg	Andel i %	
Lever	2,5	1 500	34	65	3,6	9,0	26,0	
Njurar	0,3	1 260	14	26	4,3	1,3	10,4	
Hjärna	1,5	750	62	47	7,2	10,8	18,8	
Hud	3,7	462	25	10	11,7	43,3	4,0	
Skelettmuskel	30,9	840	60	45	6,4	197,8	18,0	2
Hjärtmuskel	0,4	250	114	17	21,4	8,6	6,8	
Kroppen i övrigt	23,7	336	129	40	16,1	381,6	16,0	
Hela kroppen	65,0	5 400	46	250	1,0	65,0	100,0	

¹⁾ R enheter är tryck (mm Hg) dividerat med blodflöde (ml/sek).

(Källa: Uppgifter hämtade ur fysiologiskt kompendium)

[illegible]

Figur 1. Karta över Indien.

(Källa: Indien, en landbeskrivning. SIDA, 1974.)

3. Ungefär hur lång är järnvägssträckan från Delhi söderut till Jhansi?

- A 4 mil
- B 20 mil
- C 40 mil
- D 60 mil
- E 80 mil

4. Vilka av följande städer passerar man om man åker med tåg från Bombay kortaste vägen till Madras?

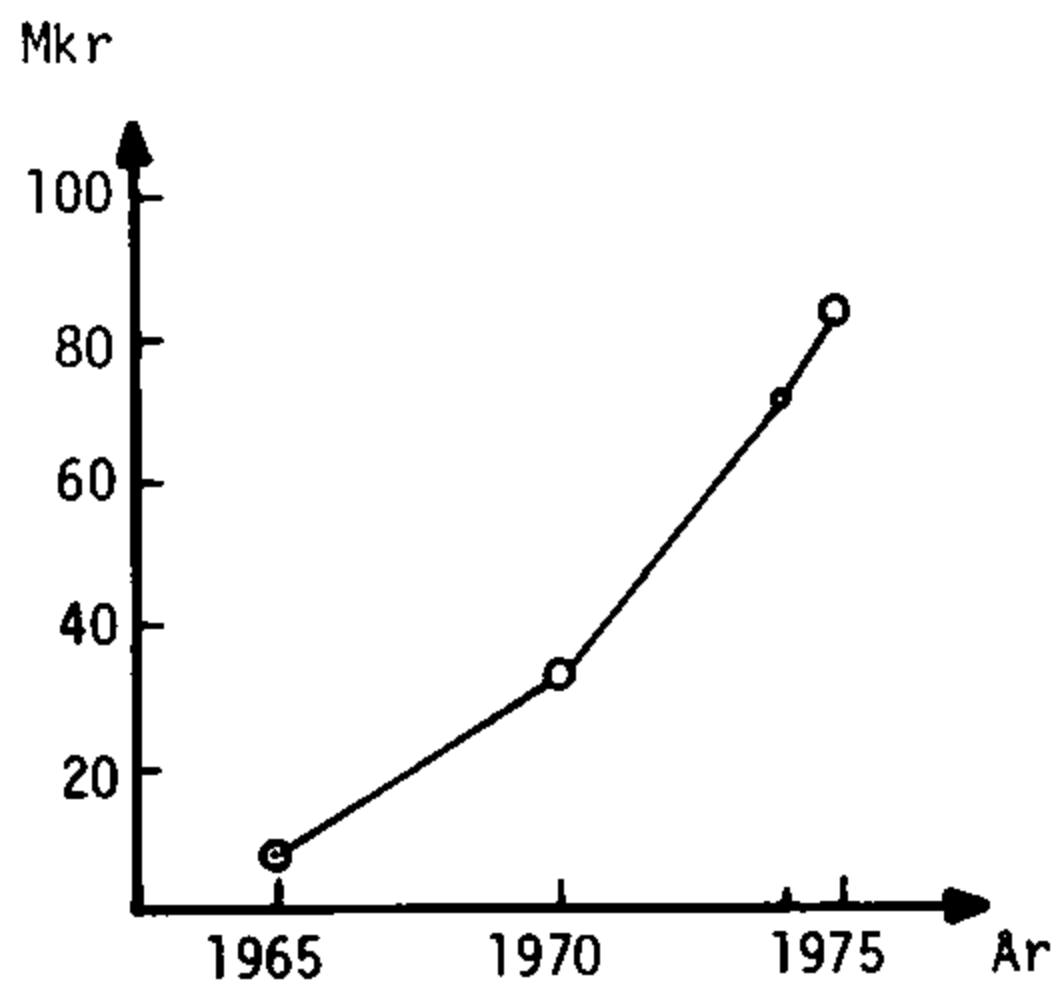
- A Panaji och Bangalore
- B Warangal och Guntur
- C Mysore och Nadu
- D Hyderabad och Vijayawada
- E Sholapur och Guntakal

Tabell 2. Läkemedelsförsäljningen 1965 - 1975 uppdelad på huvudgrupper. Apotekens inköpspris.

Produktgrupp	Miljoner kr per år				% fördelning per år			
	1965 ¹⁾	70 ¹⁾	74	75	1965	70	74	75
Medel vid cirkulationsrubbningar	60	109	218	253	13,4	13,4	17,6	17,5
Urindrivande medel	21	38	68	84	4,6	4,7	5,5	5,8
Medel vid behandling av infektioner	52	114	157	165	11,5	14,0	12,6	11,4
Psykofarmaka	56	97	116	126	12,6	11,9	9,4	8,7
Lugnande medel och sömnmedel	11	18	22	24	2,5	2,2	1,8	1,7
Medel för behandling av Parkinsons sjukdom och epilepsi	3	9	22	26	0,6	1,1	1,8	1,8
Övriga psykofarmaka	42	71	72	76	9,4	8,7	5,8	5,3
Infusionslösningar	8	34	72	85	1,7	4,2	5,7	5,9
Medel vid hosta och förkylning	17	30	64	84	3,7	3,7	5,2	5,8
Smärtstillande medel	20	40	66	78	4,4	4,9	5,4	5,4
Hormonpreparat	28	44	61	77	6,2	5,4	4,9	5,3
Insulin	6	7	13	18	1,4	0,9	1,1	1,3
P-pillar	6	15	14	24	1,3	1,8	1,1	1,7
Övriga hormonpreparat	16	22	34	35	3,5	2,7	2,7	2,4
Medel för diabetes i tablettform	9	14	20	22	2,0	1,7	1,6	1,6
Vitaminer och tonika	35	42	64	69	7,8	5,1	5,1	4,8
Utvärtes medel vid hudsjukdomar	21	41	55	60	4,7	5,1	4,5	4,1
Medel vid inflammationer, reumatism och gikt	10	27	36	54	2,3	3,3	2,9	3,7
Antacida	7	13	30	36	1,5	1,6	2,4	2,5
Laxermedel	7	13	28	34	1,5	1,6	2,2	2,4
Vacciner och sera	5	9	21	28	1,2	1,1	1,7	1,9
Kramplösande medel	10	17	22	25	2,3	2,1	1,8	1,7
Muskelavslappande medel	7	10	16	19	1,5	1,2	1,3	1,3
Övriga läkemedel	97	160	196	233	21,7	19,7	15,7	16,0
Totalt	449	814	1.242	1.450				

1) För åren 1965 och 1970 redovisas ACO:s försäljning av läkemedel endast i gruppen övriga läkemedel. För åren 1974 och 1975 redovisas ACO:s försäljning indikationsvis.

Källa: Läkemedelsstatistik AB

Figur 2. Försäljning av ett visst läkemedel i miljoner kronor under åren 1965 - 1975.

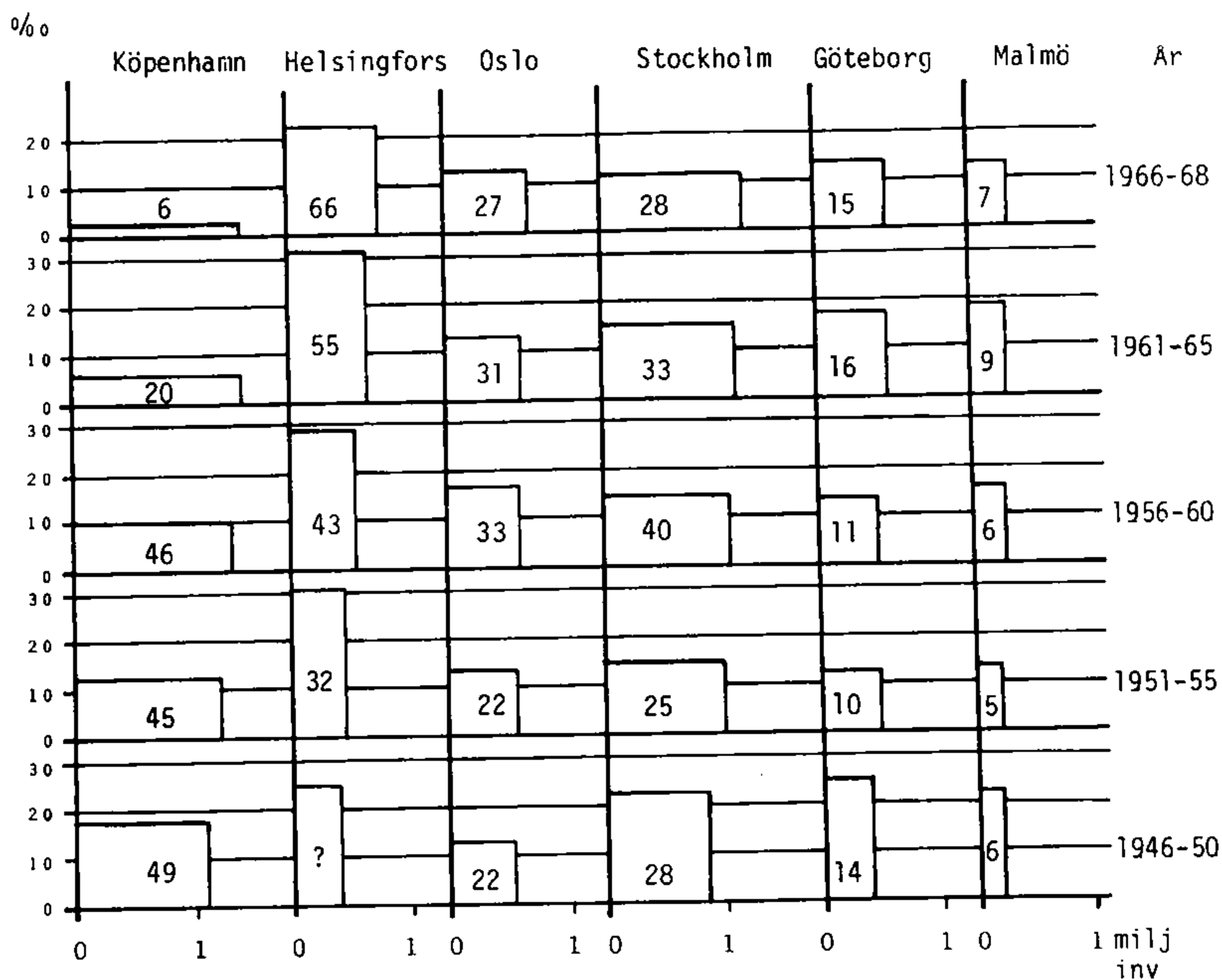
5. I figur 2 illustreras försäljningen av ett visst läkemedel under åren 1965 - 1975. Vilket?

- A Medel vid hosta och förkylning
- B Urindrivande medel
- C Hormonpreparat
- D Infusionslösningar
- E Laxermedel

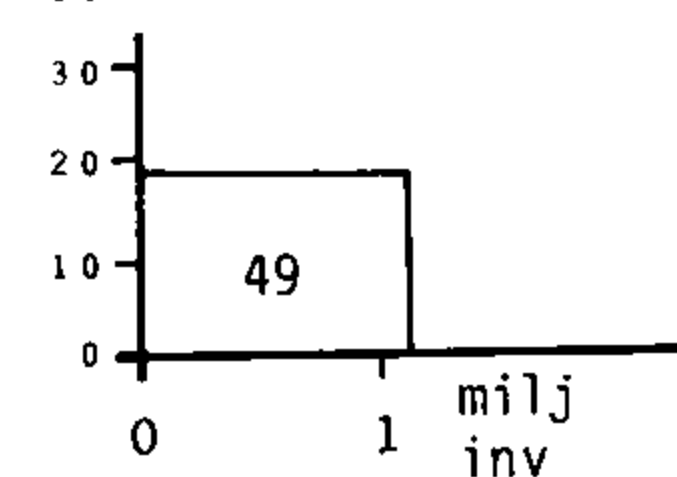
6. Vilket av följande läkemedel har ökat sin andel av den totala försäljningen från 1970 till 1975?

- A Psykofarmaka
- B Krämplösande medel
- C Laxermedel
- D Vitaminer och tonika
- E Hormonpreparat

STORSTADSREGIONERNAS BEFOLKNINGSTILLVÄXT 1946-1968

%

Förklaring till diagrammet:

Köpenhamn hade 1946-50 en medelfolkmängd på 1,2 milj invånare och en befolkningstillväxt på 18,3 % per år samt 49 % av Danmarks totala tillväxt under 5-årsperioden.

Figur 3. Storstadsregionernas befolkningstillväxt i promille samt i procent av totala befolkningstillväxten i varje land åren 1946 - 1968.

(Källa: W:son Ahlman, H (red) Norden i text och kartor. Stockholm, Generalstabens Litografiska Anstaltsförlag, 1976.)

7. Under vilken tidsperiod uppgick Stockholms folkmängd till ungefärligen en miljon invånare för första gången?

- A 1946 - 1950
- B 1951 - 1955
- C 1956 - 1960
- D 1961 - 1965
- E 1966 - 1968

8. I vilken av nedanstående storstadsregioner har befolkningstillväxten avtagit mest mellan perioderna 1946-50 och 1966-68?

- A Köpenhamn
- B Helsingfors
- C Oslo
- D Stockholm
- E Göteborg

9. Under vilken tidsperiod hade Göteborg den största befolknings-tillväxten?

- A 1946 - 1950
- B 1951 - 1955
- C 1956 - 1960
- D 1961 - 1965
- E 1966 - 1968

Tabell 3. Tabeller för beräkning av bostadsbidrag 1977.

Ensamstående med 1 barn och gifta/sammanboende med 1 barn

Bidrags- grundande inkomst Kr	Hyra/bostadskostnad, kr per månad																			
	0- 374	375- 399	400- 424	425- 449	450- 474	475- 499	500- 524	525- 549	550- 574	575- 599	600- 624	625- 649	650- 674	675- 699	700- 724	725- 749	750- 774	775- 799	800- 824	825 o mer
0-32 000	75	95	115	135	155	175	195	215	235	255	275	295	315	335	355	375	395	415	435	455
34 000	50	70	90	110	130	150	170	190	210	230	250	270	290	310	330	350	370	390	410	430
36 000	25	45	65	85	105	125	145	165	185	205	225	245	265	285	305	325	345	365	385	405
38 000	0	20	40	60	80	100	120	140	160	180	200	220	240	260	280	300	320	340	360	380
40 000	0	0	0	35	55	75	95	115	135	155	175	195	215	235	255	275	295	315	335	355
42 000	0	0	0	0	30	50	70	90	110	130	150	170	190	210	230	250	270	290	310	330
44 000	0	0	0	0	0	25	45	65	85	105	125	145	165	185	205	225	245	265	285	305
46 000	0	0	0	0	0	0	20	40	60	80	100	120	140	160	180	200	220	240	260	280
48 000	0	0	0	0	0	0	0	35	55	75	95	115	135	155	175	195	215	235	255	275
50 000	0	0	0	0	0	0	0	0	30	50	70	90	110	130	150	170	190	210	230	250
52 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	45	65	85	105	125	145	165	185	205	225
54 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	40	60	80	100	120	140	160	180	200
56 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	40	60	80	100	120	140	160
58 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	40	60	80	100	120
60 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	40	60	80
62 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20

Giftn/sammanboende utan barn

Bidrags- grundande inkomst Kr	Hyra/bostadskostnad kr per manad														
	375- 399	400- 424	425- 449	450- 474	475- 499	500- 524	525- 549	550- 574	575- 599	600- 624	625- 649	650- 674	675- 699	700 o mer	
0-26 000	20	40	60	80	100	120	140	160	180	200	220	240	260	280	
28 000	0	0	35	55	75	95	115	135	155	175	195	215	235	255	
30 000	0	0	0	30	50	70	90	110	130	150	170	190	210	230	
32 000	0	0	0	0	25	45	65	85	105	125	145	165	185	205	
34 000	0	0	0	0	0	20	40	60	80	100	120	140	160	180	
36 000	0	0	0	0	0	0	0	35	55	75	95	115	135	155	
38 000	0	0	0	0	0	0	0	0	30	50	70	90	110	130	
40 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	45	65	85	105	
42 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	40	60	80	
44 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	55	
46 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	

Ensamstående utan barn

Bidrags- grundande Hyra/bostadskostnad kr per månad										
inkomst Kr	375- 399	400- 424	425- 449	450- 474	475- 499	500- 524	525- 549	550- 574	575- 599	600 o mer
0-26 000	20	40	60	80	100	120	140	160	180	200
28 000	0	0	35	55	75	95	115	135	155	175
30 000	0	0	0	30	50	70	90	110	130	150
32 000	0	0	0	0	25	45	65	85	105	125
34 000	0	0	0	0	0	20	40	60	80	100
36 000	0	0	0	0	0	0	35	55	75	95
38 000	0	0	0	0	0	0	0	30	50	70
40 000	0	0	0	0	0	0	0	0	25	45

Bidragsgrundande inkomst = den inkomst som används för beräkning av bostadsbidraget

Bidragsgrundande inkomst = den statligt taxerade inkomsten. Detta gäller för alla som inte har underskott i förvärvskälla över 4 000 kr, förmögenhet över 75 000 kr, sjöinkomst eller utlandsinkomst. Obs att giftn/sammanboendes inkomst mm ska läggas ihop. Se även inkomständring ovan!

(Källa: Information från bostadsstyrelsen)

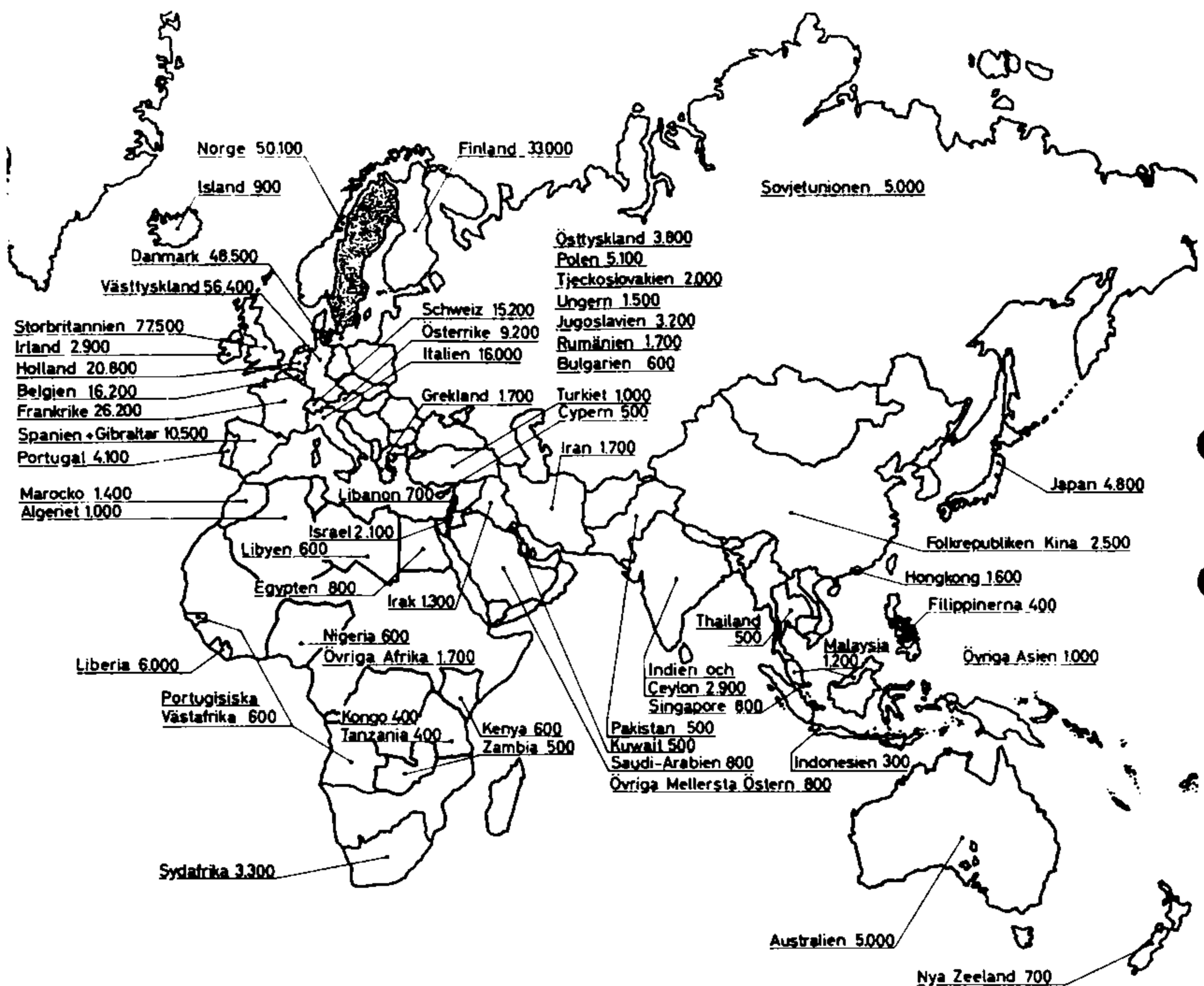
10. Herr och fru Svensson som har ett barn fick nyligen sin hyra höjd från 621 kr/mån till 653 kr/mån. Hur påverkar detta deras bostadsbidrag då den gemensamma bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 36 000 kr/år?

A Højning med 80 kr/mån
B Højning med 40 kr/mån
C Højning med 20 kr/mån
D Højning med 10 kr/mån
E Bidraget förblir oförändrat

11. Familjen Pettersson ansåg sig trångbodda sedan första barnet fötts och flyttade därför till en större och något dyrare lägenhet. Före barnets födelse erhö11 de 115 kr i bostadsbidrag per månad. Den nya lägenheten har en bostadsyta på 76.2 m² och årshyran är 100 kr/m². Hur påverkar flyttningen deras tidigare erhållna bostadsbidrag om om den gemensamma inkomsten förblir oförändrad?

A Bidraget ökar med 295 kr/mån
B Bidraget ökar med 275 kr/mån
C Bidraget ökar med 180 kr/mån
D Bidraget ökar med 120 kr/mån
E Bidraget kvarstår oförändrat

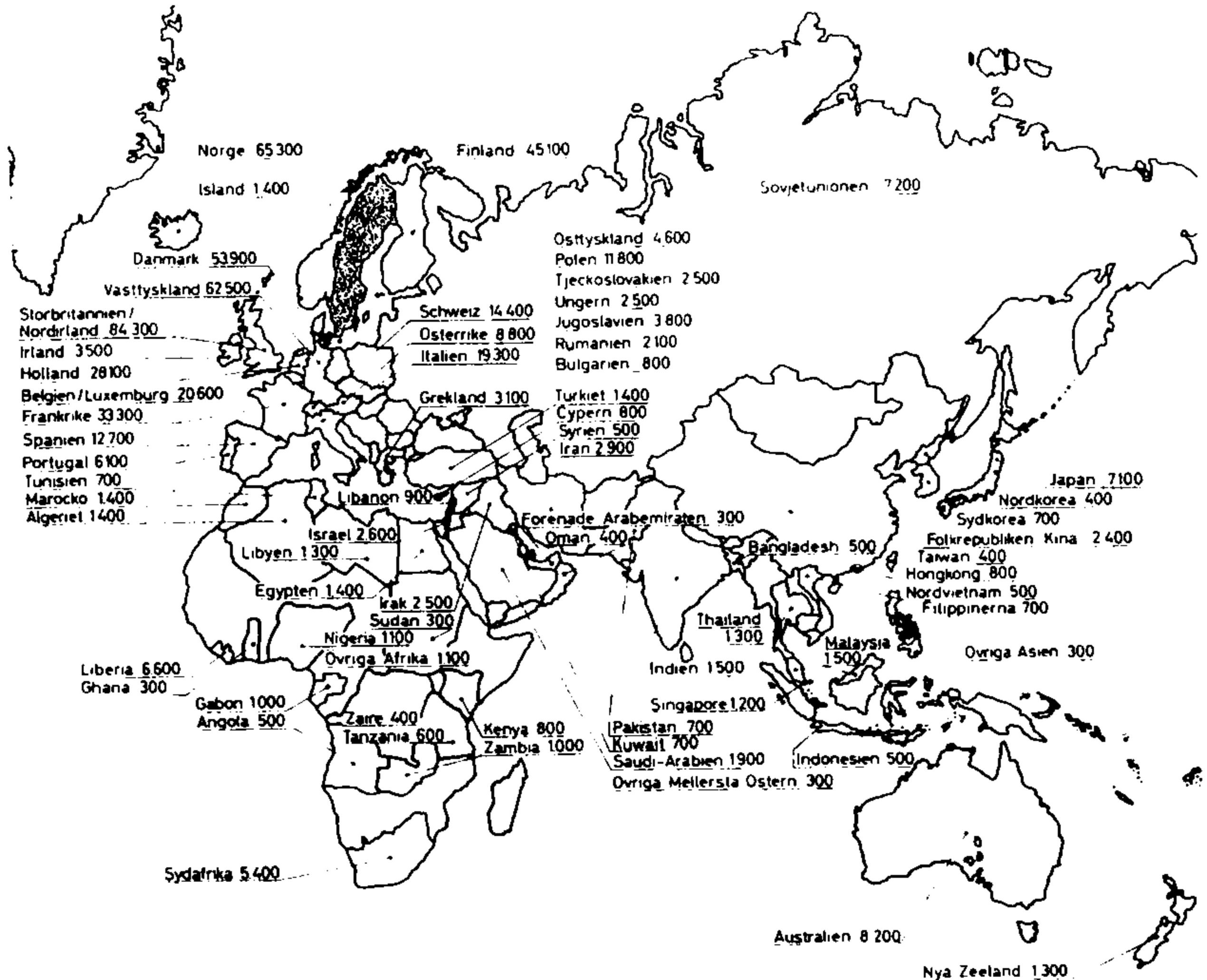
EXPORTEN UNDER 1972 GAV ARBETE AT CIRKA 526 000 SVENSKAR

Figur 4 och 5. Kartornas sifferuppgifter anger olika exportmarknaders sysselsättningsskapande effekt, räknat i antal personer, utjämnat till närmaste hundratal. Endast nationella exportmarknader överstigande 25 miljoner kronor har medtagits.

(Källa: Sveriges industriförbund, Handelspolitiska avdelningen 1975)

EXPORTEN UNDER 1974 GAV ARBETE AT CIRKA 637 000 SVENSKAR

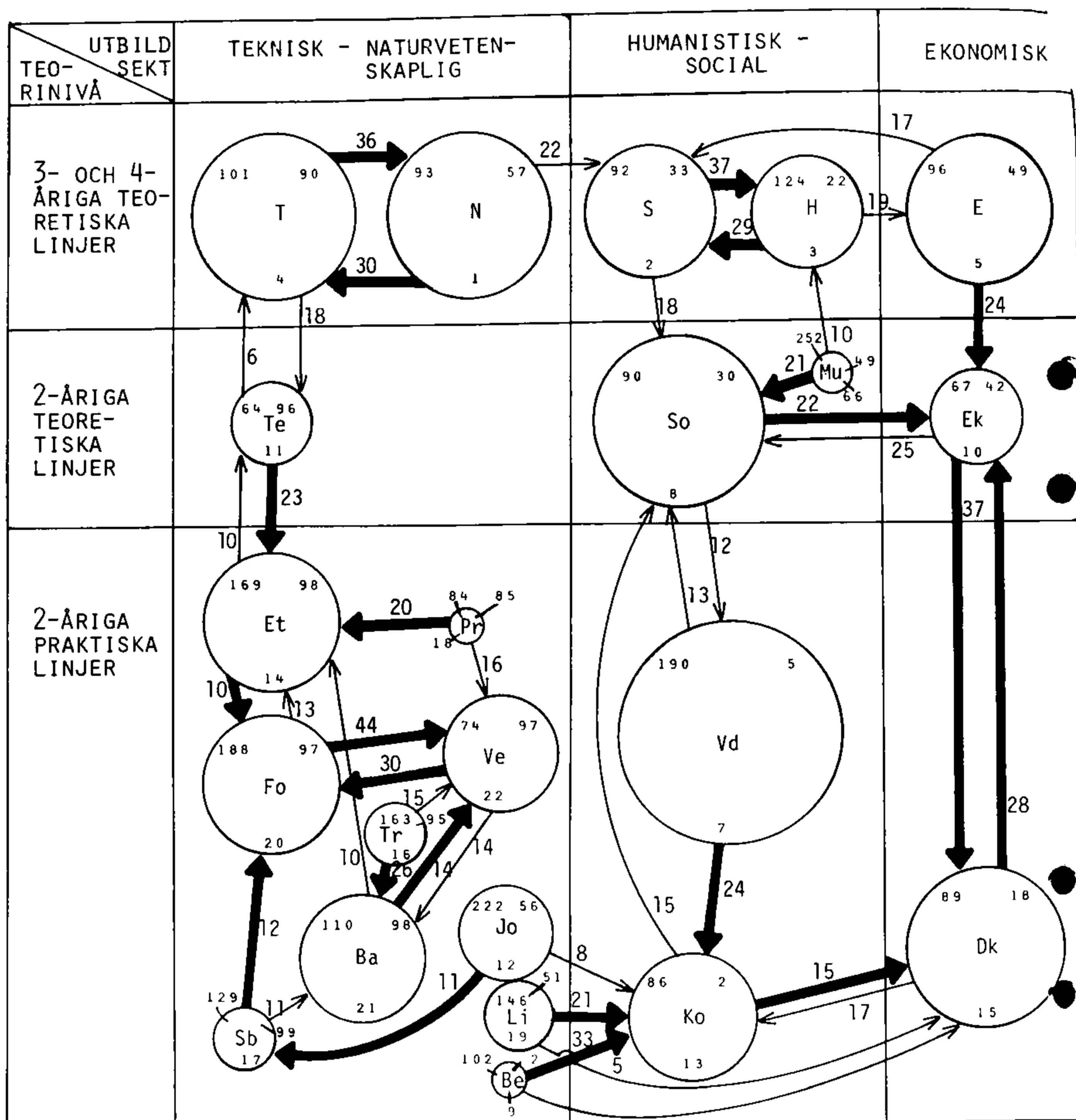
12. Sveriges export till ett av nedanstående länder har medfört en minskning av antalet exportsysselsatta personer i Sverige från 1972 till 1974. Vilket är landet?

- A Filippinerna
- B Japan
- C Nya Zeeland
- D Indonesien
- E Hongkong

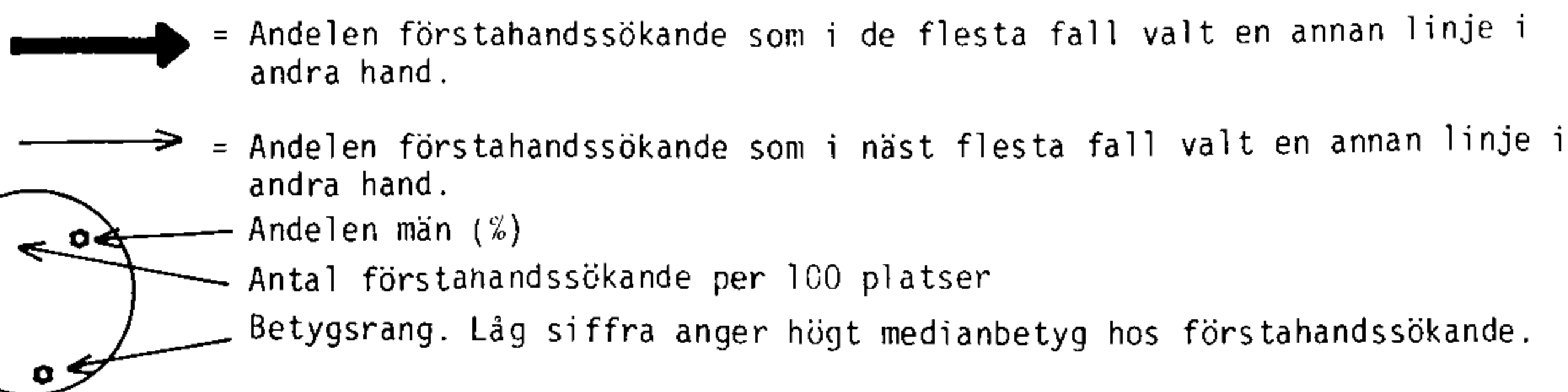
13. Hur mycket har exporten ökat till de nordiska länderna mätt i antalet exportsysselsatta svenskar från år 1972 till 1974?

- A 23 500
- B 31 700
- C 33 200
- D 43 500
- E 52 200

SÖKANDE TILL GYMNASIESKOLAN

Figur 6. Sökandestrukturen till gymnasieskolans linjer 1976/77 enligt SCB:s sökande-statistik.

(Källa: Gymnasieskolan 1971-1976, Skolöverstyrelsen 1977-02-25)

Tabell 4. Förteckning över gymnasielinjernas förkortningar.

Förkortn	Linje	Förkortn	Linje
Be	Tvåårig	Sb	Tvåårig
Ba	"	So	"
		Te	"
Dk	"	Tr	"
		Ve	"
Ek	"	Vd	"
Et	"	E	Treårig
Fo	"	H	"
Jo	"	N	"
Ko	"	S	"
Li	"	T	Fyraårig
Mu	"		
Pr	"		

14. Vilken av nedanstående linjer har största andelen kvinnor bland de sökande?
- A Jordbrukslinje
 - B Processteknisk linje
 - C Beklädnadsteknisk linje
 - D Livsmedelsteknisk linje
 - E Vårdlinje
15. Till vilken linje i gymnasieskolan har de förstahandssökande lägst medianbetyg?
- A Livsmedelsteknisk linje
 - B Verkstadsteknisk linje
 - C Skogsbrukslinje
 - D Träteknisk linje
 - E Processteknisk linje
16. Antalet förstahandssökande per 100 platser är ett mått på konkurrenssituationen. Är talet över 100 finns det ett platsunderskott och är talet under 100 finns det ett platsöverskott. Vilken linje har det största platsunderskottet?
- A Fordonsteknisk linje
 - B Vårdlinje
 - C Jordbrukslinje
 - D El-teleteknisk linje
 - E Musiklinje

Tabell 5. Anställda inom tillverkningsindustrin i Norden 1970. A: antal sysselsatta (i 1000-tal)
B: industriernas fördelning på länder (i %) C: industriernas fördelning inom respektive land (i %)

	Gruvor och mineral- brytning	Järn- stål o metall- verk	Verkstads- industri	Massa-, pappers- o gra- fisk industri	Textil- o läder- industri	Kemisk industri	Jord- och stenvaru- industri	Livsm-, dryckesv-, tobaks- industri	Trävaru-, industri	Annan tillverkn industri	Totalt 1000-tal personer	Totalt %
A. Danmark												
	2	8	152	41	49	29	26	70	27	21	425	
Finland												
	6	14	150	75	73	26	20	59	54	13	490	
Island												
										19	19	
Norge												
	9	28	117	56	35	30	13	56	32	4	380	
Sverige												
	14	67	394	105	77	65	40	75	79	6	922	
Totalt	31	117	813	277	234	150	99	260	192	63	2 236	
B. Danmark												
	5	7	19	15	21	19	27	27	14	19	17	16
Finland												
	21	12	18	27	31	18	20	23	28	22	22	
Island												
											1	
Norge												
	29	24	14	20	15	20	13	21	17	17	19	
Sverige												
	45	57	49	38	33	43	40	29	41	42	41	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
C. Danmark												
	0	2	36	10	12	7	6	16	6	5	100	
Finland												
	1	3	31	15	15	5	4	12	11	3	100	
Norge												
	2	8	31	15	9	8	3	15	8	1	100	
Sverige												
	2	7	43	11	8	7	4	8	9	1	100	
Totalt	1	5	37	12	11	7	4	12	9	2	100	

(Källa: Ahlmann, H. W:son (red.). Norden i text och kartor) Stockholm, Generalstabens Litografiska Anstalts Förlag, 1976.)

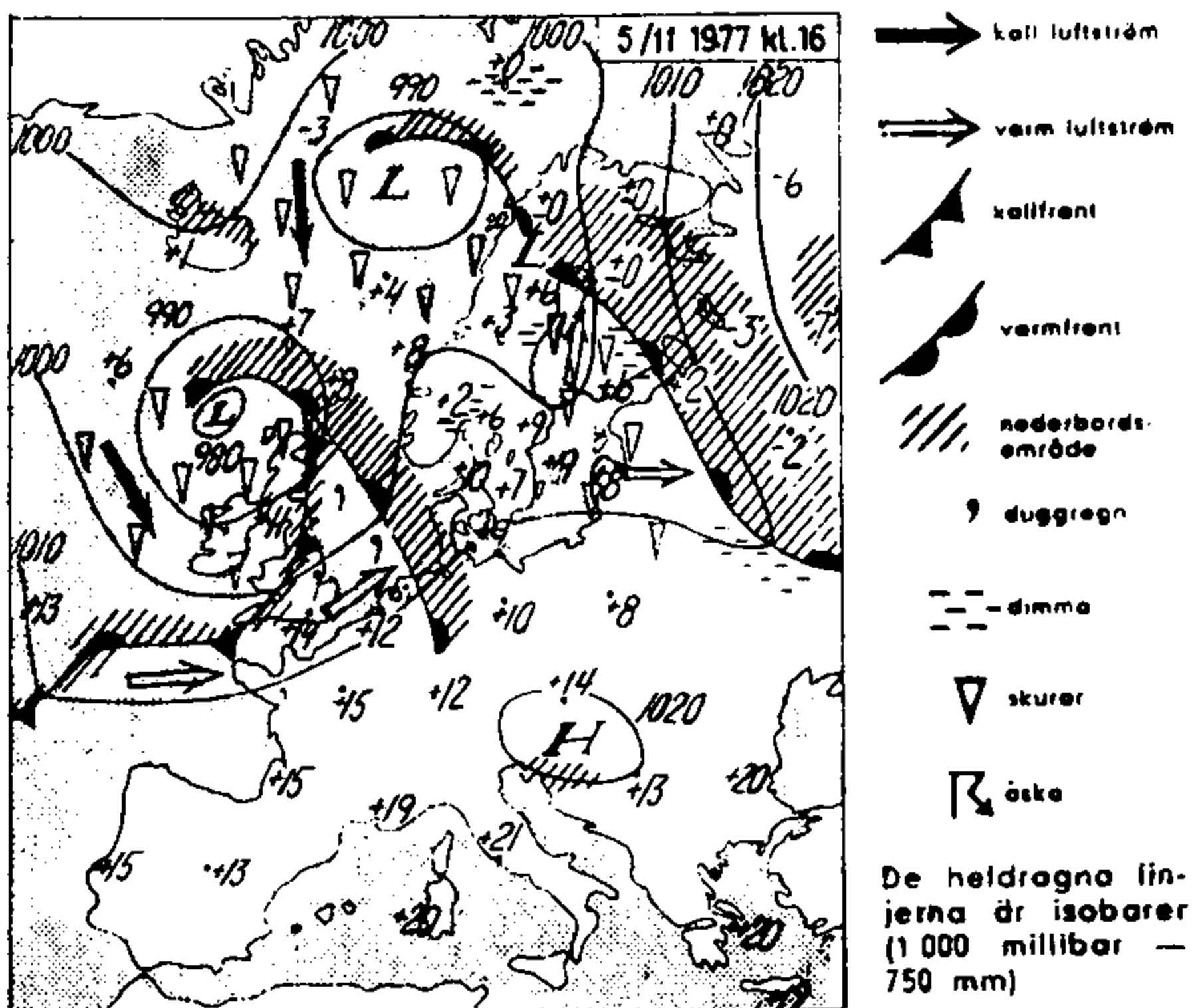
17. Vilken av nedanstående tillverkningsindustrier hade ungefär lika många anställda i Danmark som i Norge år 1970?

- A Järn-, stål- och metallverk
- B Massa-, pappers- och grafisk industri
- C Kemisk industri
- D Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksindustri
- E Annan tillverkningsindustri

18. Vilket land har den största andelen anställda inom massa-, papper-, grafisk-, textil- och läderindustri i jämförelse med samtliga tillverkningsindustrier?

- A Danmark
- B Finland
- C Island
- D Norge
- E Sverige

VÄDERLEKSKARTA

Figur 7. Väderleksskarta över Europa.

(källa: Dagens Nyheter, 1977-11-05)

19. Vad visar kartan för väderleksläge på norra Island?

- A Ett område med åskskurar
- B Ett dimbälte
- C En varm luftström
- D Ett högt lufttryck
- E Ett nederbördsområde

20. Vilken av följande områden hade enligt kartan den lägsta temperaturen?

- A Södra Grekland
- B Östra Rumänien
- C Västra Frankrike
- D Spaniens inland
- E Norra Italien

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH
KONTROLLERA DINA SVAR.